

Möte nr 2 om Stenkilska gravkoret

Tid: Torsdagen den 31 januari 2013 kl 13 – 14.30

Plats: Linköpings Slotts- och Domkyrkomuseum

Mötet var i stort en öppen och förutsättningslös diskussion som spände över hela fältet. Nedanstående redovisning är en strukturering av innehållet i mötet i enlighet med den utsända kallelsen och oberoende av när de olika kommentarerna gjordes.

1. Presentation av deltagare

Deltagare: Olof Hermelin, chef Östergötlands länsmuseum
Arne Karlsson, V. Ordf Föreningen Klosterliv i Vreta och ordf.
fastighetsutskottet Vreta klosters församling
Lars Ladell, styrelseledamot Föreningen Klosterliv i Vreta
Markus Lindberg, chef Linköpings Slotts-och Domkyrkomuseum
Sverker Linge, kyrkoherde Vreta klosters församling
Gunnar Nordanskog, stiftsantikvarie Linköpings stift
Marie Ohlsén, avdelningschef Östergötlands länsmuseum
Elisabet Regner, 1:e antikvarie medeltid Statens historiska museum
Göran Tagesson, arkeolog och projektledare Riksantikvarieämbetet
UV Öst
Maria Vretemark, arkeolog och osteolog Västergötlands museum och
vetenskapligt ansvarig för arbetet med Magnus Ladulås' grav i
i Riddarholmskyrkan
Sture Lahrin, Ordf. Föreningen Klosterliv i Vreta

Förhinder: Jan Eriksson, länsantikvarie Östergötlands län

2. Föregående mötesanteckningar

Det fanns inga kommentarer till anteckningarna från möte nr 1 den 8 november 2012.

3. Repetition och uppdateringar av de vetenskapliga förutsättningarna

Markus Lindberg inledde med att i huvudsak hänvisa till de föregående mötesanteckningarna. Han har inte lyckats lokalisera de patologiska benen och inte heller funnit några spår av skeletten från de fem personer som var sekundärbegravda. Maria Vretemark påpekade att erfarenheter från andra liknande utgrävningar pekar på att de senare kan vara återbegravda i en av kopparkistorna. Det är dock oklart var under golvet kopparkistorna finns.

Enligt Markus finns det mycket mer att få ut av benen (jämfört med 1910-talet).

Markus påpekade att även arkitekturen och målningarna är intressanta att studera.

Sverker Linge påminde om teorin att gravkoret från början kan ha varit byggt som ett relikvarium.

Göran Tagesson diskuterade valvbågen i muren till Stenkilska gravkoret.

Man måste ta hänsyn till själva platsen (ref. Gunnar Nordanskog).

4. Fortsatt diskussion om en nyöppning av Stenkilska gravkoret är tillräckligt intressant för att genomföras

Ett antal kommentarer och uttalanden gjordes i denna fråga.

Gunnar Nordanskog ställde frågan när ska det göras, med referens till att materialet kommer att finnas kvar även fortsättningsvis.

Olof Hermelin framhöll finansieringsfrågan.

Lars Ladell besvarade en fråga om en öppning förhåller sig visavi tidigare tänkta markradarundersökningar av klosterområdet med att det är bra att anknyta till de undersökningar som gjorts/görs i Varnhem och Ridderholmskyrkan.

Markus L vill gärna se hur arkitekturen anknyter till ett europeiskt mönster. Intressant är också att på svar på frågan varifrån kvinnorna kommer.

Göran Tagesson anmärkte att ett öppningsprojekt skulle kunna haka i pågående forskning.

Peter Carelli (chef för Riksantikvarieämbetet Region Öst) är försiktigt positiv (ref. Göran Tagesson).

Projektet är jätteintressant (ref. Olof Hermelin).

Vreta klostrets församling är intresserad, men kan inte medverka finansiellt. Täckning av indirekta kostnader som vaktmästartid och dylikt kan församlingen bidra med (ref. Arne Karlsson).

Biskop Martin Modéus är mycket intresserad men han förfogar inte över några pengar att bidra med, men han är gärna med och ”sprider glans” över projektet (ref. Gunnar Nordanskog).

5. Förslag till vetenskapligt innehåll med hänsyn till punkt 4 och fortsatt handläggning

Man måste arbeta förutsättningslöst och inte som i tidigare forskning då man sökte det som stödde det man ville få fram och bortsåg från det som inte stämde överens med detta (ref. Maria Vretemark).

Frågan om själva byggnadens förhållande till huvudbyggnaden är viktig (ref. Göran Tagesson).

Man får inte börja för brett med hänsyn till finansieringen. Förstudien får utvisa (ref. Olof Hermelin).

Samverkan mellan olika institutioner bör ske (ref. Olof Hermelin och Marie Ohlsén).

En strategi för undersökningen behövs (ref. Olof Hermelin).

En förstudie för tolkning av byggnad och gravar kan kosta c:a 100.000 kr (ref. Maria Vretemark).

6. Frågan om huvudman för en ny undersökning om en sådan ska göras

Det eventuella projektet har inte kommit så långt att det finns någon huvudman. Den fortsatta "processen" får ge svar på denna fråga.

7. Hantering av ekonomi innan och efter att en huvudman är etablerad

Ingreppet och återställandet är de dyraste komponenterna i en gravöppning av stenkilska gravkoret (ref. Maria Vretemark).

När ingreppen i gravkoret påbörjats måste det finnas pengar för hela projektet så att ansvaret för helheten/återställandet kan fullföljas (ref. Olof Hermelin).

Maria Vretemark redogjorde för ekonomin för projektet i Ridderholmskyrkan. Budgeten är på 2 miljoner kronor (kostnad c:a 200.000 per grav) och anskaffning av medel har inte varit något stort problem. Det har däremot vissa tillstånd varit.

Den tänkbara kostnaden för ett Vretaprojekt diskuterades och flera belopp nämndes. Det högsta jag antecknade under diskussionens gång var 1½ miljon kronor. Det går åt en stor insats med många kontakter och mycket telefontid för att söka och få bidrag/anslag (ref. Olof Hermelin).

Olika uppslag diskuterades som

Kyrkoantikvarisk ersättning (ej aktuell i deatta fall enligt Gunnar Nordanskog)

EU-projekt m.h.a. nya pengar 2014. Det skulle kräva för mycket.

Sparbanksstiftelsen

Kungafonderna

Rausing

Wallenberg

Några lokala fonder (är i allmänhet för små)

Det behövs många krokar (ref. Maria Vretemark).

Vi måste växla upp oss, exempelvis med medverkan av universitet för att kunna söka pengar (ref. Olof Hermelin).

I den aktuella arbetsformen, dvs med den nuvarande gruppen men ingen huvudman för ett projekt, står varje medverkande part för sina egna kostnader.

8. Arbetsformer/projektorganisation med hänsyn till resultaten av punkterna 4 - 7

Göran Tagesson ställde frågan om hur en forskargrupp skulle vara sammansatt.

Maria Vretemarks svar:

1-2 osteologer

1 byggnadsantikvarie

1 medeltidsarkeolog

Forskare för DNA, isotoper och C14 samt läkare. Dessa går in i projektet med sin tid och äger sedan sina resultat.

I Ridderholmsprojektet ingår:

Museichef för Stockholms Medeltidsmuseum (huvudman som söker medel)

Osteolog – Maria Vretemark, också vetenskapligt ansvarig

Antikvarie

Forskare enligt ovan

Maria påpekar att det kommer att bli ett stort medialt och publikt intresse och att klosterföreningen måste ha tillräcklig guidekapacitet för att ta hand om detta.

9. Uppgifter inför nästa möte

Följande uppgifter definierades inför nästa möte:

Maria studerar vilka undersökningar som kan göras.

Göran Tagesson ser vad som kan göras utgående från byggnaden

Elisabet Regner studerar vad som kan göras med benen

Elisabet Regner tar kontakt med FoU-ansvariga angående sökning av medel

Markus Lindberg tar kontakter om målningarna i Stenkilska gravkoret

De vetenskapliga institutionerna i gruppen diskuterar inbördes hur ett projekt kan utformas/genomföras

Klosterföreningen undersöker hur golvet i gravkoret förhåller sig till kenotafen (*Svar: Kenotafen och golvstenarna är lagda kant i kant, dvs det torde vara möjligt att lyfta dessa oberoende av varandra*).

Sture Lahrin tar kontakt med länsantikvarie Jan Eriksson angående gruppens arbete.

Nästa möte blir torsdagen den 11 april kl 13 – 15 i Vreta klostrets kyrka (tornrummet).

Mötesdeltagarna tackade Markus Lindberg för fika och gott värdskap.

Antecknat av
Sture Lahrin

PS. Med hänvisning till vad som kommit fram om identifieringen av kung Rikard III av England har jag en fråga. Vi hade förra året i Vreta klostrets kyrka en besökare, inför egen vigsel, som enligt uppgift är en ättling i nedstigande led från Inge den äldre (via Inges dotter Kristina och Mstislav I av Novgorod/Kiev). Om det bedöms som intressant skulle klosterföreningen kunna få fram namnet på denna person.

DS.